

prima instanță: I. Stepanov
instanța de apel: A. Minciuna, V. Pruteanu și A. Nogai

DECIZIE

19 iunie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii: Iurie Bejenaru, Galina Stratulat, Svetlana Novac și Tatiana Vieru

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” împotriva Companiei de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2012, prin care a fost admisă cererea de apel declarată de Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, fiind casată hotărârea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 08 iulie 2011 și pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

constată:

La 26 ianuarie 2011, Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei de Asigurări „Transelit” cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 11 noiembrie 2009, a încheiat cu pîrîtul contractul de asigurare facultativă a mijloacelor de transport cu nr. AC 262-270CH/09.

Ca urmare a încheierii contractului respectiv și achitării primei de asigurare convenite de către reclamant, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a eliberat asiguratului polițele de asigurare.

Unitățile de transport asigurate au fost specificate în Anexa nr. 1 a contractului. Prima de asigurare la încheierea contractului a constituit 19 345 lei.

La 29 decembrie 2009, reclamantul a transferat cu titlu de primă de asigurare (prima tranșă) suma de 9 700 lei pe contul asigurătorului, conform facturii nr.410.

La 14 aprilie 2010, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a expediat reclamantului cont-factura nr.062, în sumă de 9645 lei, cu titlu de primă de asigurare (a doua tranșă), conform contractului nr. AC 262-270 CH/09. Conform ordinului de plată, asiguratul a achitat suma pentru a doua tranșă în aceeași zi, adică la 14 aprilie 2010.

La 02 aprilie 2010, camionul de marca DAF FTP CF 85 cu nr. înmatriculare K AF 991 și remorca acestuia de marca Wilcox 67 nr. înmatriculare C AV 336, au fost implicate într-un accident rutier, în urma căruia ambele unități de transport au fost avariate.

Asigurătorul a fost sesizat cu respectarea termenilor contractuali asupra faptului producerii accidentului. Drept urmare, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a dispus deschiderea dosarului de daune și întocmirea actului de constatare a defecțiunilor tehnice cauzate unităților de transport asigurate.

Prin scrisoarea nr.258-CH din 03 mai 2010, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a informat asiguratul asupra refuzului în achitarea despăgubirii de asigurare pentru reparația remorcii din motiv că, a doua tranșă nu a fost achitată în termen, astfel încât contractul de asigurare a încetat să mai producă efecte între părți începând cu 21 februarie 2010.

Consideră, Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International”, refuzul pîrîtului neîntemeiat și ilegal.

Reclamantul a invocat pct. 4.3.2 din contractul încheiat, care stipulează, că la încheierea contractului de asigurare , asiguratul plătește nu mai puțin de 50% din suma totală a primei de asigurare, iar partea rămasă urmează a fi plătită în termenul stipulat în polița de asigurare.

Polița de asigurare nr. AC 270CH/09 nu stipulează vreun termen al ratelor de achitare a primei.

A mai indicat reclamantul, că la 14 aprilie 2010, asigurătorul a expediat contul de plată la adresa asiguratului pentru achitarea celei de-a doua tranșe a primei de asigurare.

Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, anterior scrisorii din 03 mai 2010, nu a expediat în adresa asiguratului nicio înștiințare relativă eventualei acordări a unui termen de preaviz cu rezilierea contractului la data expirării acestuia sau a acordării unui termen de plată cu indicarea consecinței neachitării tranșei pretins scadente.

Conturile la plată expediate de către asigurător vizau prima de asigurare pentru toate unitățile de transport menționate în anexa nr.1 a contractului nr. AC-270 CH/09. Asigurătorul a refuzat achitarea despăgubirii doar pentru remorca implicată în accident, în rest Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a acceptat primele transferate la 14 aprilie 2010.

Suma prejudiciului material cauzat este de 81 498 lei, confirmată prin raportul de constatare tehnico-științifică nr. 434 din 11 august 2010. Franșiza a constituit 1650 lei, astfel în cuantumul despăgubirii de asigurare datorate de către Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată este de 79 848 lei.

La 16 noiembrie 2010, reclamantul a încercat soluționarea amiabilă a litigiului prin expedierea unei pretenții în adresa pîrîtului, care a rămas fără răspuns.

Solicită Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” încasarea în beneficiul său din contul Companiei de Asigurări „Transelit” despăgubirea de asigurare în mărime de 79 848 lei și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 08 iulie 2011, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” împotriva Companiei de Asigurări „Transelit” cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare, încasîndu-se din contul Companiei de Asigurări în beneficiul asiguratului, despăgubirea de asigurare în sumă de 79 848 lei și taxa de stat în sumă de 2 396 lei, în total 82 224 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2012, s-a admis apelul declarat de Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, fiind casată hotărîrea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 08 iulie 2011, și pronunțată o nouă hotărîre prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 08 aprilie 2013, Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 al.(1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus în termen, deoarece potrivit materialelor dosarului, recurentul a primit copia deciziei motivate la 08 februarie 2013 (f.d. 139).

Recurentul, Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International”, în motivarea recursului a indicat că, instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a încălcat normele de drept material, nu a constatat și elucidat circumstanțele care au importanță pentru examinarea justă au pricinii.

La 25 aprilie 2013, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Companiei de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 30 aprilie 2013, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea recursului ca nefondat, cu menținerea fără modificări a deciziei Curții de Apel din 19 decembrie 2012.

Studiind materialele dosarului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din actele pricinii s-a constatat că la 11 noiembrie 2009, între Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, în calitate de asigurător, și Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International”, ca asigurat, a fost încheiat contractul de asigurare facultativă a mijloacelor de transport cu nr. AC 262-270CH/09 (f.d. 6-9).

Conform Anexei nr. 1 la contractul de asigurare, printre unitățile de transport asigurate a fost inclusă și semiremorca de marca Wilcox 67, cu nr. de înmatriculare C AV 336 (f.d. 10).

Potrivit pct. 4.4 al contractului de asigurare facultativă a mijloacelor de transport cu nr. AC 262-270CH/09, a fost stabilită prima de asigurare totală în mărime de 19 345 lei.

La 29 decembrie 2009, reclamantul a transferat cu titlu de primă de asigurare (prima tranșă) suma de 9 700 lei pe contul asigurătorului, conform facturii nr.410 din 11 noiembrie 2009 (f.d. 12).

Totodată la încheierea contractului de asigurare facultativă, asigurătorul a remis asiguratului un exemplar al poliței de asigurare, care nu stipulează vreun termen al ratelor de achitare a primei de asigurare (f.d. 11).

La 02 aprilie 2010, camionul de marca DAF FTP CF 85 cu nr. înmatriculare K AF 991 și remorca acestuia de marca Wilcox 67 nr. înmatriculare C AV 336, au fost implicate într-un accident rutier, în urma căruia ambele unități de transport au fost avariate.

La 14 aprilie 2010, reclamantul a transferat a doua tranșă a primei de asigurare în sumă 9 645 lei pe contul asigurătorului, ca urmare a recepționării ordinului de plată parvenit în aceeași zi din partea asigurătorului (f.d. 12, 14).

Tot la 14 aprilie 2010, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a emis decizia nr. 078/04-10c cu privire la plata despăgubirilor de asigurare prin care a refuzat pe contractul de asigurare seria AC nr. 262-270 din 11 noiembrie 2009, să achite suma sau despăgubirea de asigurare pe motivul încetării contractului de asigurare la ora 24.00 din 20 februarie 2010 (f.d. 128).

Din probele anexate la materialele dosarului, prin scrisoarea nr.258-CH din 03 mai 2010, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a informat asiguratul asupra refuzului în achitarea despăgubirii de asigurare pentru reparația remorcii din motiv că, a doua tranșă nu a fost achitată în termen, astfel încât contractul de asigurare a încetat să mai producă efecte între părți începând cu 21 februarie 2010 (f.d. 18).

De asemenea, la 23 iunie 2010, prin ordinul de plată nr. 308, asigurătorul restituie Societății cu Răspundere Limitată „NTF International” suma de 9 645 lei, conform deciziei nr. 078/04-10c din 14 aprilie 2010 (f.d. 127).

Prin raportul de constatare tehnico-științifică nr. 434 din 11 august 2010, suma prejudiciului material cauzat a fost stabilită la 262 255 lei, dintre care prejudiciul cauzat remorcii - 81 498 lei (f.d. 15-17).

Colegiul reține și faptul încercării reclamantului de a soluționa amiabil litigiul cu Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, expediind la 16 noiembrie 2010 o pretenție în adresa pîrîtului, care a rămas fără răspuns (f.d. 19).

Fiind investită cu examinarea pricinii în cauză prima instanță, prin hotărârea din 08 iulie 2011, a admis acțiunea și a dispus încasarea din contul Companiei de Asigurări în beneficiul asiguratului, despăgubirea de asigurare în sumă de 79 848 lei și taxa de stat în sumă de 2 396 lei, în total 82 224 lei.

Instanța de apel a casat hotărârea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” a fost respinsă ca neîntemeiată. În susținerea concluziei formulate, instanța de apel a făcut referire la pct. 1 al acordului nr. D/U Casco 78/04-10C cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare și modalitatea de plată a acesteia (f.d. 108).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanței de apel neîntemeiate, rezultate din aprecierea incorectă a circumstanțelor pricinii, fapt care constituie temei de casare a deciziei pronunțate.

În conformitate cu art. 8 alin. (2) Cod Civil, drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.

Potrivit prevederilor art. 9 alin. (1) Cod Civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă pînă la proba contrară.

Conform art. 1301 Cod Civil, prin contract de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

După cum prevede art. 1304 Cod Civil, asigurarea contra daune garantează asiguratul contra consecințelor unui eveniment care poate aduce atingere patrimoniului său.

În acest sens, urmează a fi menționate și prevederile art. 1308 alin. (1) Cod Civil, care stipulează că, pentru încheierea contractului de asigurare, asiguratul prezintă asigurătorului propunere (cerere) scrisă, în care indică interesul propriu și cel al beneficiarului asigurării sau declară verbal că dorește să încheie contract de asigurare. Iar alin. (6) al aceluiași articol prevede că dovada încheierii contractului de asigurare rezultă și din trimiterea unui document de asigurare, precum poliță de asigurare (certificat), din cererea de plată a primei ori din înscrisul prin care se constată efectuarea acestei plăți sau din orice înscris din care reiese faptul încheierii contractului.

Pornind de la prevederile art. 1313 Cod Civil, asigurarea începe din momentul achitării primei de asigurare sau a primei tranșe a acesteia și încetează la ora 24 a ultimei zile din termenul convenit pentru asigurare dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Totodată conform alin. (2), dacă valabilitatea contractului de asigurare se extinde asupra perioadei anterioare achitării primei de asigurare, o astfel de asigurare este valabilă cu condiția neproducerii cazului la momentul încheierii asigurării.

Dat fiind faptul că asiguratul a achitat prima tranșă a primei de asigurare înainte de producerea accidentului, contractul de asigurare facultativă a mijloacelor de transport încheiat între Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, în calitate de asigurător, și Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International”, este unul perfect valabil, menit de a produce efecte juridice între părți.

În baza art. 1315 Cod Civil, una dintre obligațiile asigurătorului este de a efectua plata, la apariția dreptului asiguratului sau al beneficiarului asigurării de a încasa suma asigurată sau despăgubirea de asigurare, în termenul stabilit în condițiile de asigurare.

Cu toate acestea, fiind în raporturi contractuale, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată a refuzat să achite despăgubirea pentru reparația semiremorcii, invocând faptul că asiguratul n-a achitat în termenii conveniți cea de-a doua tranșă a primei de asigurare.

Prin urmare, colegiul consideră lipsită de suport juridic această afirmație a intimatului, dat fiind faptul că din conținutul poliței de asigurare nu rezultă nici o informație cu privire la termenul limită de achitare a primei de asigurare.

Asiguratul a achitat aceste sume doar ca urmare a emiterii ordinelor de plată de către asigurătorului. Respectiv, asiguratul nu și-a încălcat obligațiile rezultate din contract, achitând primele de asigurare la fiecare solicitare a asigurătorului exprimate prin emiterea ordinelor de plată respective.

Mai mult decât atât, prin acțiunile întreprinse de către asigurător, rezultă clar intenția celui din urmă de a menține și de a continua raporturile juridice între părți.

Reieșind din prevederile art. 1319 Cod Civil, Compania de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată putea rezilia contractul din proprie inițiativă în decursul unei luni din momentul în care a luat cunoștință de împrejurările ce îi dau dreptul la rezilierea contractului.

Cu toate acestea, asigurătorul nu a întreprins nici o acțiune referitor la încetarea contractului de asigurare încheiat.

Colegiul critic apreciază decizia Companiei de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată nr. 78/04-10C cu privire la plata despăgubirilor de asigurare din 14 aprilie 2010, în care a indicat faptul încetării contractului de asigurare la 20 februarie, ora 24.00, dat fiind faptul că este o decizie abuzivă a asigurătorului, fără a avea vreun temei juridic de a refuza unilateral executarea obligațiilor contractuale.

Completul judiciar menționează că nu poate fi reținută ca probă pentru menținerea deciziei instanței de apel acordul nr. D/U Casco 78/04-10C cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare și modalitatea de plată a acesteia susținută de instanța de apel la emiterea deciziei, întrucât acordul enunțat se referă la contractul de asigurare facultativă a mijloacelor de transport nr. 262-270CH/10, însă Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare în baza contractului de asigurare facultativă a mijloacelor de transport cu nr. AC 262-270CH/09.

Astfel acordul nr. D/U Casco 78/04-10C cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare și modalitatea de plată a acesteia la care face referire instanța de apel nu se referă la cazul din speță, ci vizează prezența raporturilor juridice între alte părți.

Mai mult decât atât este de reținut că potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, acordul nr. D/U Casco 78/04-10C cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare și modalitatea de plată a acesteia nu a fost supus cercetării de către instanța de apel, or potrivit art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Din considerentele menționate și având în vedere că s-a constatat aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), CPC, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „NTF International” împotriva Companiei de Asigurări „Transelit” Societate cu Răspundere Limitată, cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare.

Hotărârea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 08 iulie 2011 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Svetlana Novac

Tatiana Vieru